

DiONet

Propuneri metodologice pentru educația asistată de instrumente digitale

Ghid pentru pentru instituții de învățământ, cadre didactice, părinți și elevi

Versiune de lucru în curs de dezvoltare– 2020.04.29¹

Versiunea în limba română:

¹ Traducerea din limba maghiară a fost realizată de către echipa Casei Corpului Didactic „Csutak Vilmos” Covasna - 04.05.2020

Stimați Cititori!

Puteți considera acest document ca o „broșură de rețete” care oferă sfaturi utile în legătură cu activitățile didactice asistate digital și include link-uri utile către platforme e-learning, resurse educaționale, aplicații on-line folosite pentru învățare la distanță. Acest ghid vine în ajutorul **cadrelor didactice, elevilor, părinților și directorilor** instituțiilor de învățământ să organizeze eficient activitățile de predare-învățare-evaluare asistate de tehnologia digitală.

Ghidul cu propuneri și recomandări a fost pregătit în cadrul programului **DiONet**, lansat de **Comunitatea IT&C U-Hub Odorheiu Secuiesc**, în parteneriat cu **Departamentul de Pedagogie și Didactică Aplicată de la Universitatea Babeș-Bolyai (UBB)**, cu sprijinul **Centrului de Pedagogie și Metodologie Digitală (DPMK)²** din Ungaria. Versiunea în limba română a fost elaborată de echipa **Casei Corpului Didactic "Csutak Vilmos" Covasna**.

Ca parte a programului DiONet, vom lansa în curând și o platformă IT pentru a facilita comunicarea și schimbul de informații. Prin intermediul platformei vom lansa și un program de consiliere și formare profesională care sprijină cooperarea, schimbul de experiență.

Considerăm că trebuie să accentuăm următoarele aspecte:

1. Deși Grupul de lucru DiONet a fost înființat de instituțiile menționate mai sus în contextul pandemiei Covid-19, **în acest ghid găsiți indicații pe termen lung**, majoritatea elementelor **sale nu se referă doar la starea de urgență**. Documentul prezintă propuneri generale care pot fi aplicate și pot fi utile pe termen lung.
2. Propunerile metodologice formulate sunt în conformitate cu reglementările naționale, legislația în vigoare și prezintă câteva propuneri generale care pot fi aplicate în activitățile didactice asistate digital.
3. Programul DiONet definește **un proces de lucru** standard și propune **un set de instrumente** adecvate. Avem încredere în profesionalismul cadrelor didactice și suntem convingeți că directorii instituțiilor de învățământ au luat/vor lua măsurile eficiente, adecvate pentru a introduce metodele și instrumentele digitale în școli în beneficiul activităților didactice.

Am încercat să realizăm un set de propuneri într-o formă compactă, ușor de citit, cu link-uri care să vă ajute în utilizarea eficientă a unor instrumente, platforme în realizarea activităților de predare-învățare-evaluare asistate digital. Sperăm că va fi util. Așteptăm propuneri, opinii pe care le vom folosi pentru îmbunătățirea, dezvoltarea ghidului și a proiectului.

² Digitális Pedagógiai Módszertani Központ (DPMK)

Cuprins

Recomandări introductive pentru educația asistată digital

1. Propuneri metodologice generale
 - 1.1. La nivelul instituțiilor de învățământ
 - 1.2. Pentru cadrele didactice
 - 1.3. Pentru elevi
 - 1.4. Pentru părinți
2. Sugestii practice pentru cadrele didactice
 - 2.1. Învățământ gimnazial și învățământ liceal
 - 2.2. Învățământ preșcolar
 - 2.3. Învățământ primar
 - 2.4. Comunicarea cu părinții
 - 2.5. Comunicarea cu elevii
3. Cooperare și comunicare

Referințe, materiale, resurse sugerate

Recomandări introductive pentru educația asistată digital

1. Considerați educația digitală ca o oportunitate modernă și nouă, al cărei rol nu este doar de a înlocui contactul față în față, ci de a fructifica posibilități alternative de educație.
2. Când sarcinile de la toate disciplinele vin pe o singură platformă și comunicarea are loc în același loc, este mai ușor să organizezi, să urmărești și să coordonezi activitățile.
3. Dacă orarul este prestabilit și sarcinile/proiectele/exercițiile au un termen stabilit, atunci se poate planifica munca, învățarea, viața privată și de familie.
4. Dacă există limitare de timp pentru activitățile de învățare online, copilul nu va sta toată ziua în fața ecranului. Limita de timp petrecut online trebuie să fie în concordanță cu vârsta copilului: mai redus pentru cei mici, mai mult timp pentru cei mai mari
5. În această situație nouă pot funcționa noi modalități de predare-învățare-evaluare. Acestea pot fi stabilite de cadre didactice din anumite instituții.
6. Dacă există o comunicare și o cooperare bună între cadrele didactice ale unei instituții se poate evita suprasolicitarea profesorilor și a elevilor.
7. Cadrele didactice ar trebui să discute, de asemenea, cu elevii și cu părinții despre dificultățile pe care le presupun noile sarcini. Feedback-ul este o condiție necesară pentru o planificare eficientă și pentru a evita suprasolicitarea elevilor.
8. Încurajați elevii și dați posibilitatea elevilor să lucreze împreună, chiar și atunci când distribuim sarcini individualizate. Cereți ocazional un raport despre modul în care au rezolvat sarcina.
9. În lecțiile susținute online, legătura dintre profesor și elev este mai bine întreținută.
10. Instrucțiunile legate de sarcinile de lucru trebuie formulate cât mai simplu și clar, astfel încât elevul să le poată interpreta și singur, după activitățile sincron online. Să evităm situațiile care lasă loc unor interpretări greșite.
11. Profesorii să colaboreze și să împărtășească experiențele între ei și cu elevii, care la rândul lor pot oferi și sfaturi utile generației mai în vârstă. Să nu uităm că acești copii sunt așa-numiții „nativi digitali”, care au experiență în utilizarea dispozitivelor digitale, au cunoștințe despre noutățile din domeniu și se descurcă mai bine în spațiul online decât majoritatea profesorilor.
12. În cadrul întâlnirilor online în calitate de cadru didactic să punem accent pe conversație și să întrebăm despre starea și problemele elevilor. Să acordăm timp pentru conversații mai informale, pentru că în aceste situații speciale, trebuie să ne sprijinim unul pe celălalt și în sens social. În cazul de față, distanța socială se referă doar la distanța fizică și nimic altceva.

1. Propuneri generale

1.1. La nivelul instituțiilor de învățământ

Următoarea secțiune conține sugestii generale care pot ajuta tranziția la activitățile educaționale asistate digital la nivelul instituțiilor de învățământ. Poate fi un sfat util în special directorilor de instituții, dar este important și pentru profesori, părinți și elevi pentru a putea interpreta sugestiile specifice, cunoscând contextul mai larg.

1.1.1. Selectarea obiectivului / obiectivelor clare

- Decidem exact ceea ce dorim să obținem la nivel instituțional. Exprimăm acest lucru într-un mod concis, clar, punctual, într-o formă ușor de înțeles, transparent și acceptabil pentru colectivul de lucru. **Este important ca acest obiectiv să poată fi însușit de toată lumea!**
- **Nu vă gândiți la soluții temporare!** Metodele și instrumentele digitale nu sunt utile doar în situațiile de criză, ci pot face activitatea noastră mai eficientă pe termen lung.

1.1.2. Pregătirea proiectului. Coordonatorul proiectului și grupul de lucru

- Trecerea la activitățile de predare-învățare-evaluare asistate digital este **un proiect** separat pentru instituție (ulterior instrumentele și metodele vor deveni o parte integrantă a activităților, o completare naturală a sistemelor obișnuite, dar mai întâi trebuie implementate într-un mod organizat și controlat). De aceea le tratăm și le pregătim în consecință.
- Efectuați un sondaj, o analiza pentru a determina **nivelul actual de pregătire al instituției**: avem software-ul și hardware-ul necesar la nivel instituțional? Ce lipsește? Putem ajunge la toți profesorii, părinții și elevii prin sistemele noastre? Colectivul de cadre didactice are abilitățile tehnice și metodologice necesare? Ce probleme sesizează, cu ce dificultăți se confruntă? etc. Sondajul ajută la identificarea și prioritizarea următoarelor etape.
- Colectați informații în legătură **cu dispozitivele hardware de care dispun profesorii și elevii, precum și informații despre condițiile de infrastructură disponibile**. Toate cadrele didactice au dispozitivele necesare? Fiecare familie are suficiente dispozitive (computer, tabletă, smartphone) pentru a avea facilitățile necesare pentru activitățile online? Chiar și în familiile cu mai mulți copii? Există un fond de infrastructură adecvat (de exemplu, conexiune la internet) în fiecare familie?, etc.

- Dacă sondajul și analiza dezvăluie deficiențe, luați în considerare ce măsuri puteți aduce pentru a atenua problemele (pe cont propriu, prin intermediul instituțiilor, cu implicarea partenerilor externi). Este important **să faceți publice rezultatele sondajului** (într-o formă anonimă, desigur). Ajutorul din afară poate veni numai dacă potențialii sponsori sunt conștienți de nevoile și problemele cu care ne confruntăm.
- Pentru a implementa proiectul, numiți **un coordonator responsabil** al proiectului în cadrul instituției și, eventual (în funcție de dimensiunea și dotarea curentă a instituției) un grup de lucru. Mențineți legătura cu grupul de lucru (prioritizarea și urmărirea sarcinilor, rapoartelor, ședințelor etc.)

1.1.3. Utilizarea unui sistem unitar de gestionare a învățării (Learning Management System- LMS) la nivel instituțional.

- Un singur sistem este configurat și administrat la nivelul instituției de învățământ, **utilizat de toate cadrele didactice și elevii din instituție.**
- **Părinții sunt și ei utilizatori activi ai sistemului**, pot fi accesați prin intermediul platformei și pot urmări sarcinile, progresul și activitățile copiilor lor într-un anumit cadru.
- La nivelul instituției acest sistem ajută: să înregistreze grupuri de elevi, să comunice (cu profesori, elevi, părinți), să partajeze date, să sprijine cooperarea dintre profesori și să urmeze activitățile educaționale.
- Exemple de sisteme: Google Suite pentru Educație, Instructure Canvas LMS, Moodle etc.
- Funcționalitățile acestor sisteme sunt similare, dar în alegerea unui sistem merită luate în considerare câteva aspecte:

o Dacă folosim un sistem care este mai utilizat în zonă, acesta poate facilita schimbul de informații între instituții și va ajuta părinții care au mai mulți copii și copiii învață la școli diferite.

o Dacă folosim un sistem instalat pe propria noastră infrastructură, trebuie să fim atenți constant la întreținerea ulterioară a acestuia. Serviciile cloud externalizate pot fi mai avantajoase în această privință. În aceste cazuri ar trebui să acordăm atenție termenilor și tarifelor licenței (nu neapărat doar tarifelor speciale actuale).

o În orice caz, alegeți un furnizor de servicii al cărui fond de infrastructură este o garanție că nu o să aveți probleme chiar și în cazul unei încărcări globale mai mari și poate fi considerat de asemenea fiabil din punct de vedere al protecției datelor.

- LMS oferă o platformă de bază comună, o interfață de management și un canal de comunicare pentru activitățile noastre educaționale. Ca materiale suplimentare, care oferă experiențe mai bune în timpul activităților și asigură alte obiective didactice (cum ar fi cele specifice disciplinei), pot fi utilizate aplicații care sunt de calitate și provin dintr-o sursă de încredere.

1.1.4. Set de instrumente de comunicare unitare la nivel instituțional

- Deși ponderea lor ar trebui redusă semnificativ în comparație cu numărul de ore față în față în forma tradițională de educație (vezi mai târziu: introducerea termenului de *limită de timp online*), va fi nevoie de activități sincron online, susținute de un software pentru videoconferință (scurte prezentări online, consultări, discuții în echipă).
- Multe instrumente ne pot ajuta în această privință (Microsoft Teams, Zoom, Jitsi, Skype, Hangouts, Meet, conferințe video 8x8, etc.). Deoarece funcționalitățile de bază sunt aceleași, alegerea lor este de asemenea secundară, dar unele aspecte merită luate în considerare:
 - **Este importantă o viziune unitară la nivelul instituțiilor:** profesorii de la diferite discipline ar trebui să utilizeze același instrumente pentru a ușura situația elevilor.
 - Ar trebui să alegeți un software care **funcționează bine și pe dispozitivele portabile.**
 - Configurația și administrarea centrală la nivelul instituției pot reprezenta un avantaj (de ex.: verificarea utilizatorilor și a permisiunilor este un avantaj în ceea ce privește protecția și securitatea datelor), deci este mai bine să alegeți un instrument care să permită acest lucru. Un alt avantaj este dacă aplicația selectată poate fi conectat și la LMS.
 - Capacitatea de încărcare a sistemului selectat poate fi un alt aspect de luat în considerare: fondul infrastructural al furnizorului de servicii (poate fi un aspect mai important pentru grupuri mai mari, de exemplu în învățământul superior).

1.1.5. Orar, program, limitarea timpului activităților online

- Este foarte important pentru managementul timpului elevilor, profesorilor și părinților ca activitățile de predare și învățare să rămână regulate, organizate, **într-un program prestabilit.**
- Este foarte important că acest lucru nu înseamnă că orele de program ar trebui să fie toate activități sincron online. **Proporția activităților sincron ar trebui redusă semnificativ.** Acest lucru poate fi compensat prin activități de predare/învățare

asincrone (de exemplu, sarcini care pot fi rezolvate independent sau în grupuri mici, proiecte). De asemenea, este important ca majoritatea activităților asincrone să nu necesită instrumente digitale (de exemplu, se pot baza pe materiale de învățare non-digitale, caiete/fișe de lucru puse la dispoziția elevilor. Se pot planifica sarcini și proiecte care pot fi realizate fără instrumente digitale).

- Ceea ce reținem din ideea de mai sus: elevii nu trebuie să stea prea mult timp în fața ecranelor din cauza activităților de învățare, deoarece acest lucru poate fi în detrimentul lor în mai multe privințe. Prin urmare, este important să se introducă **„limită de timp online”** care poate varia în funcție de grupa de vârstă (maxim 1 oră pe zi pentru copiii de școală primară, 3-4 ore pentru copiii mai mari). Aceasta se referă la timpul total de învățare petrecut în fața ecranului (adică, inclusiv activități sincrone și asincrone). Următorul tabel este un exemplu (orientativ, deoarece pentru grupele de vârstă mai mari aceste valori pot varia în funcție de specializări, de exemplu):

Nivel	Limita de timp online/ zi
Preșcolari	≤ 30 minute
Clasa pregătitoare	≤ 60 minute
Clasele 1-4.	≤ 90 minute
Clasele 5-6.	≤ 120 minute
Clasele 7-8.	≤ 150 minute
Clasele 9-10.	≤ 180 minute
Clasele 11-12.	≤ 210 minute

- Este responsabilitatea conducerii instituției în acest sens să aplice și să monitorizeze respectarea recomandărilor de mai sus (calendarul și termenul). Aceasta necesită, de asemenea, colaborare continuă și comunicare între cadrele didactice ale fiecărei clase/ grupuri (vezi secțiunea următoare).

1.1.6. Sprijinirea comunicării și a cooperării

- Colaborarea dintre cadrele didactice este importantă și pe parcursul activităților didactice "tradiționale", dar este indispensabilă pe parcursul realizării activităților asistate de tehnologie. Trebuie să ne străduim să dezvoltăm **o cultură a colaborării și a lucrului în echipă** atât în comunitatea noastră didactică, cât și în rândul elevilor, părinților.
- În cadrul instituției:
 - o Pentru a putea determina din timp orarul și programul și pentru a respecta limita de timp online recomandat, este necesar comunicarea continuă între profesorii care predau la aceeași clasă. **Cadrele didactice din fiecare clasă**

formează grupe separate, iar în cadrul grupelor, întâlnirile periodice și consultările regulate sunt foarte importante. Organizarea și moderarea acestora poate fi responsabilitatea dirigintelui clasei la clasele mai mari, iar în cazul copiilor din ciclul primar a învățătorului. Este important ca și conducerea instituției să participe, să ajute și să monitorizeze acest proces.

- o Poate fi o soluție bună **înființarea unor grupuri de lucru mici** (3-5 persoane), după următoarele criterii:
 - o În funcție de discipline/specializări: pregătirea unei activități/lecții care poate fi realizată cu ajutorul instrumentelor digitale este un proces care necesită mult timp. Munca în echipă și împărțirea sarcinilor între membrii grupului pot face munca mai ușoară, mai eficientă și elimină redundanța.
 - o Echipele interdisciplinare: pe lângă facilitarea pregătirii materialelor educaționale, pot oferi și o mai bună înțelegere a lecțiilor prin realizarea unor conexiuni.
 - o Crearea de grupuri mixte privind nivelul de competență digitală poate fi un avantaj: **cadrele didactice cu competență mai avansată pot ajuta colegii care sunt mai puțin obișnuiți să utilizeze instrumente digitale pentru recuperarea decalajului.**
- o Este important să rămâneți în legătură cu părinții și elevii: să fie conștienți de ce se întâmplă (și de ce), să aibă oportunitatea de a da feedback, de a cere ajutor.
- o Comunicarea internă (cu profesorii, părinții, elevii și în cadrul grupurilor de predare) are loc în întregime **prin aceleași platforme ca și activitățile didactice.** Prin urmare, este important ca aceste **platforme să fie pregătite în mod coresponsuzător** (grupuri de lucru/cadre didactice, grupuri de elevi, părinți înființate în cadrul platformei, etc.)
 - **Părinții ar trebui să aibă acces la sistemul LMS** (majoritatea sistemelor permit să fie alocați utilizatori lângă elevi ca observatori) și **ar trebui să fie disponibili prin intermediul sistemului.** Atragem atenția, din nou, că este benefic în această privință pentru școlile dintr-o anumită zonă să se pună de acord cu sistemele utilizate, pentru a le unifica acolo unde este posibil: astfel părinții nu vor fi dezavantajați în cazul în care copiii lor frecventează școli diferite.
 - Cadrele didactice ar trebui, de asemenea, să poată comunica prin aplicația de video-conferință care este folosită și pentru susținerea activităților didactice sincron online. Astfel, ședințele pot fi organizate prin această interfață, grupurile mici pot organiza întruniri separate în orice moment.
 - **Observație importantă:** utilizarea forumurilor de comunicare în afara sistemului LMS centralizat la nivel instituțional nu este

suficientă și nu este recomandată. De exemplu, **un grup Facebook** creat la nivelul unei clase (sau al unui grup de părinți) **nu este un instrument potrivit pentru comunicare**. Pe lângă faptul că nu avem asigurarea că informațiile ajung în mod sigur la persoanele implicate, este dificilă regăsirea, căutarea lor. Totodată apare și problema de confidențialitate și securitate. (Poate fi utilizat ca și canal alternativ, suplimentar, unde, de exemplu, pot fi publicate notificări, având grijă ca nici informațiile personale, nici datele relevante pentru procesul educațional să nu fie transmise în aceste forumuri).

- Interinstituțional, comunitar:
 - Să sprijinim colaborările din cadrul instituției și pe cele interinstituționale: monitorizăm, filtrăm în funcție de aspectele profesionale și, în consecință, recomandăm comunității noastre de lucru forumuri, platforme și organizații profesionale adecvate.
 - Schimbul de date/informații, schimbul de experiență poate face procesul de lucru mai eficient. De exemplu, modelele de activități publicate pe platformele profesionale și conținutul digital utilizat frecvent pot facilita pregătirea materialelor de învățare-predare-evaluare.
 - Programul DiONet va oferi o platformă pentru a sprijini comunicarea și schimbul de date în cadrul comunității educaționale (va fi disponibil de pe site-ul U-Hub: uhub.ro).

1.1.7. Siguranță

● Digitalizarea și spațiul online, pe lângă beneficiile clare, ascunde și o serie de riscuri, în special pentru utilizatorii cu mai puțină experiență. În acest sens, trebuie să acordăm atenție membrilor colectivului de cadre didactice, dar o atenție deosebită trebuie să acordăm elevilor noștri. Virusurile de calculator și alte programe malware, infracțiuni informatice, fake news și site-uri pseudo-științifice, cyberbullying-ul reprezintă amenințări grave pentru ei. Pașii pe care îi putem face pentru a-i proteja:

- Standardizarea instrumentelor educaționale digitale (vezi punctele anterioare) și conștientizarea, atât în rândul cadrelor didactice, cât și în cel al părinților, al **importanței utilizării exclusiv al acestor instrumente pentru activitățile lor de învățare**. Atragem atenția părinților asupra faptului că, în acest sens, ei pot ajuta cu controlul, să încercăm să le sugerăm metode și instrumente pentru acest lucru.
- Transmiterea de **informații cât mai cuprinzătoare** despre pericole și soluții de protecție pentru cadre didactice, elevi și părinți: publicarea materialelor

informaționale (de exemplu, videoclipuri educative), prelegeri, consiliere și consultații.

- Atenție la **protecția propriei infrastructuri IT**. Sistemele noastre vor stoca date sensibile cu caracter personal, de aceea este important să ne protejăm împotriva atacurilor externe (de exemplu, accesul corespunzător și sistemul de autentificare pentru utilizatorii noștri, utilizarea canalelor de comunicare sigure etc.) Datele colegilor și elevilor noștri, materialele elaborate și rezultatele elevilor vor fi înregistrate pe aceste sisteme, deci securitatea acestora este importantă (de ex. copii de rezervă, opțiunea de recuperare a datelor). Este important ca instrumentele noastre să ofere funcționalitate pentru monitorizarea și logarea activităților. Putem încredința configurarea, operarea și auditul sistemelor noastre specialiștilor noștri IT, dar dacă acest lucru nu este posibil cu resursele noastre interne, să apelăm la specialiști din afara instituției. Trebuie să existe o comunicare continuă între grupul de implementare care coordonează introducerea în activitățile asistate de instrumente digitale și echipa responsabilă cu configurarea și operarea infrastructurii.

1.1.8. Feedback, măsurarea eficienței, control, reglare fină

- **Să dezvoltăm un sistem care să măsoare eficiența activităților noastre**, și să încercăm să-l îmbunătățim permanent bazându-ne pe rezultate și pe feedback.
- **Să menținem legătura cu profesorii, elevii, părinții**: sondajele inițiale (vezi primele puncte) să fie urmate de interogări periodice (de exemplu, sub formă de chestionare online), să procesăm feedbackurile și după procesarea lor, să încercăm să ne modelăm activitățile de predare-învățare-evaluare în mod corect.
- Ar fi de preferat ca diriginții să aibă acces în cadrul LMS la toate cursurile clasei, să poată urmări activitățile (pentru a preveni suprapunerea activităților, pentru a respecta recomandările privind limitarea timpului pentru activitățile sincron, etc.). La nivelul instituției pot fi solicitate rapoarte pe termen scurt, dar și periodic, într-o formă care să nu le impună colegilor prea multe sarcini suplimentare. Puteți folosi aceste rapoarte la nivelul instituției pentru a avea o perspectivă în timp real asupra stării și evoluției proiectului.
- Deoarece cadrele didactice trebuie să treacă de la activitățile didactice tradiționale, față în față, la activități online, de asemenea va fi necesar modificări în programe și planificări, proiectări (aceasta ar putea include reducerea și rearanjarea conținuturilor care urmează să fie însușite, modificări în predare, verificare, reorganizarea evaluării etc.) Acest proces trebuie

planificat din timp și pentru a organiza eficient activitățile asistate de tehnologie planificările/ planurile de lucru să fie **întocmite cu 4-8 săptămâni înaintea** activităților. Pentru a evita depășirea limitelor de timp recomandate pentru activități sincron și supraîncărcarea elevilor e recomandat ca aceste planificări să fie dezbătute în grupurile de lucru a cadrelor didactice care predau la aceeași clasă.

- Să oferim permanent oportunități pentru a acorda feedback, raportând orice probleme, dificultăți sau exemple de bune practici. Cel mai bine este să numim un responsabil (de exemplu, un membru al grupului de lucru) care monitorizează constant sesizările primite, feedback-ul (profesorilor, elevilor, părinților) și le transmite celor responsabili (responsabili IT, cei care răspund de funcționarea dispozitivelor, profesorii clasei).

1.2. Pentru cadre didactice

Pentru a trece la activități didactice asistate de instrumente digitale, este important să conștientizăm că aici **nu este vorba în principal de tehnologie și de instrumente**. Utilizarea unuia sau a mai multor instrumente, platforme sau tehnici digitale nu va da rezultat dacă încercăm să le comprimăm în cadrul metodelor pedagogice clasice. Utilizarea instrumentelor digitale are sens dacă sunt în conformitate cu metodele noastre pedagogice. Vom analiza mai întâi pe scurt modul în care rolul profesorului se schimbă în acest mediu și apoi vom discuta despre aspecte metodologice în acest context.

1.2.1. Schimbarea rolurilor profesorului

Digitalizarea aduce inevitabil cu sine schimbarea rolului profesorului. Aceste schimbări depind de mai mulți factori, de ex. de vârsta elevilor. Un elev din ciclul primar are mai multă nevoie de îndrumarea cadrului didactic decât un adolescent. Pe de altă parte, putem porni de la premisa că tehnologia este deja familiară elevilor noștri din generația Alpha și Z, iar noi, cadrele didactice, trebuie să ne adaptăm la acest lucru. Specificul și nevoile fiecărei grupe de vârstă vor fi discutate ulterior. Nu este o noutate faptul că elevii au nevoie de profesori din ce în ce mai puțin pentru a obține informații. Cu un smartphone în mână, în câteva minute găsesc răspunsuri la majoritatea întrebărilor care îi preocupă. Totuși, acest lucru ridică și două probleme majore:

1. Au găsit într-adevăr răspunsul corect, adevărat, adecvat vârstei lor, maturității intelectuale și emoționale?
2. Știu cum pot aplica, analiza, evalua aceste informații?

De aceea, **avem nevoie de cadrele didactice acum mai mult ca oricând**. Cu toate acestea, noua situație ne pune și în fața unor noi provocări. În loc să transmitem informații, să transmitem cunoștințe, trebuie să învățăm elevii noștri ce și cum să întrebe, cum să filtrăm cunoștințele relevante din cantitatea de informații, cum să limităm în mod conștient timpul de navigare, cum să decidem ce informații sunt autentice și utile, etc. În același timp, ne așteaptă și sarcina de a transforma informațiile în cunoștințe, deoarece putem ajuta elevii în dezvoltarea capacității de a gândi critic, de a analiza și de a evalua.

Când învățăm cu ajutorul unor instrumente digitale, când apelăm la soluții online, petrecând timp prețios cu copiii (de exemplu, în activitățile sincron organizate online), ar fi inutil să irosim acest timp cu informații pe care ei oricum le pot găsi.

Este mult mai important să punem întrebări care să le declanșeze imaginația, să le trezească curiozitatea și, în același timp, să ofere direcții pentru însușirea cunoștințelor. Le putem oferi resurse (documente, videoclipuri, fișe de lucru, capitole din manuale sau resurse online), dar obiectivul nostru este să lucrăm, să punem întrebări, să găsim

răspunsuri și să dorim să înțelegă ce nu înțeleg deja, chiar și fără supravegherea noastră. Să descopere ei conexiunile, să înțelegă ce e esențial, util și de folos.

Cele de mai sus pot fi realizate prin reinterpretarea rolului nostru și al elevilor. Ar trebui să ne gândim la noi înșine ca la **facilitatori**.

Termenul **facilitator** își are originea în psihologia umanistă, în activitatea grupurilor terapeutice ale lui Rogers, de unde l-a preluat și pedagogia. Facilitatorul ajută grupul fără să spună ce să se întâmple, cine ce anume să facă. El pur și simplu supraveghează munca, dând feedback când vede ceva, dă instrucțiuni dacă elevii sunt dezorientați, ori s-au distanțat de obiectivul lor. În acest sens, profesorul facilitator creează contextul în care poate avea loc învățarea: prin întrebări, prin instrumente, prin crearea unei etici de muncă adecvate și prin relații umane credibile, stimulează elevii să participe la decizi. Iar una dintre condițiile de bază pentru relațiile umane autentice este **încrederea**.

Profesorul facilitator are încredere în elevii săi, presupunând că elevul este curios, interesat și dispus să învețe. Acesta urmărește să creeze un context în care acest interes și această curiozitate să corespundă curriculumului, iar învățarea și dezvoltarea să poată avea loc.

Cu toate acestea, știe că nu este singurul responsabil pentru procesul de învățare. **Elevul este, de asemenea, responsabil pentru propriul proces de învățare** și chiar el știe cel mai bine să susțină această activitate. Ca facilitator, suntem partenerii elevilor, împărțind sarcini și probleme.

Această explicație poate părea teoretică, dar efectul său practic devine curând clar atunci când, din anumite motive, devine imposibil pentru profesor să „controleze procesul”, „să predea materia” sau „să verifice” singur controlând și dirijând procesul. De exemplu, actuala muncă de la distanță din cauza noului coronavirus este o astfel de situație. Nici nu putem controla când, cât de mult sau cum învață elevii noștri și ne confruntăm cu obstacole foarte mari atunci când ne gândim la clasicul „totul să dispară de pe bancă, să rămână numai o foaie de hârtie și stiloul” sau „hai la tablă”.

În acest sens, ar fi în avantajul nostru dacă îl tratăm pe elev ca pe un partener și, lăsându-i libertate, să-l ajutăm să învețe de unul singur. Desigur, acest lucru este dificil și pentru copii. Mai ales dacă nu erau obișnuiți cu atâta libertate și cu responsabilitățile care le revin. Aceasta poate fi însoțită de anxietate cauzată de incertitudinea situației epidemice și de durata acestei situații. De aceea, tocmai am subliniat faptul că profesorul facilitator lucrează prin relații umane autentice.

Este o sarcină foarte importantă să fim parteneri stabili și îndrumători pentru elevii noștri. **Orarul activităților sincron online, limita de timp stabilită pentru fiecare activitate sincron și termenele de predare a lucrărilor, proiectelor și exercițiilor, munca în grupuri mai mici** pot crea o anumită stabilitate, siguranță în viața lor. Este important să-i întrebăm pe elevi, dacă întâmpină probleme, cum fac față sarcinilor, ce le provoacă dificultăți și chiar să le oferim îndrumări cu privire la probleme specifice de gestionare a vieții (să facă mișcare, să se îmbrace corespunzător, să se

trezească la timp etc.). Să îi facem să simtă că această perioadă nu se referă la note și calificative, și să încercăm să minimalizăm stresul asociat cu aceasta. Vom putea lucra bine doar cu copii relativ calmi și echilibrați. Până când nevoile din nivelurile inferioare ale piramidei lui Maslow nu sunt îndeplinite, nu vom putea apela la curiozitatea și creativitatea elevilor.

1.2.2. Recomandări

A. Să planificăm bine activitățile și să folosim cât mai eficient metodele sincron și asincrone

Învățarea de la distanță sincronă are loc atunci când cadrul didactic și elevii interacționează online în același timp, pentru a participa la activități didactice, educaționale (ex. într-o videoconferință). La prima vedere, aceasta pare o idee bună, cu toate acestea, ascunde și o serie de capcane:

- dacă există mai mulți copii dintr-o familie care învață de acasă și părintele trebuie să lucreze, probabil că nu au suficiente dispozitive pentru a fi online în același timp
- indiferent cât de stabilă este o platformă, pot apărea probleme tehnice, cum ar fi întreruperi de imagine sau sunet (de exemplu dacă sistemul devine suprasolicitat)
- nu știm exact ce face elevul când „este prezent” online la activitate/curs; mai multe lucruri îi pot distra atenția, chiar dacă e pornită camera, nu e sigur că el e atent permanent (pornirea camerelor în paralel poate cauza suprasolicitare, deci pentru grupuri mai mari poate fi mai avantajos dacă camera video este folosită numai de către cel care vorbește în momentul respectiv)
- menținerea atenției prin intermediul platformelor online, în special pentru explicații frontale mai lungi se poate realiza mai dificil.
- implicarea tuturor este mult mai greu de realizat; cel mai probabil vom discuta cu aceiași 2-3 elevi care pornesc microfoanele mai devreme, ceilalți se vor pierde rapid (Merită să opriți microfoanele pentru a elimina zgomotele din fundal, astfel microfoanele vor fi pornite numai de către cei care vorbesc în momentul respectiv. Poate fi util și folosirea unei metode de a semnală în mod anticipat intenția de a vorbi, de exemplu prin intermediul funcției chat.)
- elevii vor obosi mult mai devreme și le va fi greu să vă urmărească.

Acestea sunt câteva dintre motivele pentru care activitățile sincron online pot fi utilizate numai cu funcții și scopuri bine definite, de ex. introducerea temei (preferabil să fie planificat pentru o săptămână), formularea de întrebări, prezentarea unor materiale și sarcini, răspunsul la întrebările elevilor, explicații scurte sau chiar formarea coeziunii echipei.

Ca principiu, **merită să ținem 15-30% din cantitatea lecțiilor noastre față în față în grupuri sincron**. Desigur, putem să ne "întâlnim" online mai des în grupuri de lucru mai mici, pentru a realiza eficient diferențierea și învățarea personalizată. La activități sincron să acordăm o atenție deosebită obținerii feedbackurilor din partea elevilor la fiecare 10-15 minute. Întrebările de tip quiz, votul, ghicirea, întrebările de brainstorming sunt adecvate în special pentru acestea și sunt susținute de mai multe aplicații, platforme (Mentimeter, Presentain, Polleverywhere, Swipe etc.).

Învățarea de la distanță asincronă sunt activități de învățare în care elevii au propriile lor subiecte, teme la care lucrează individual sau în grupuri mici, în funcție de ritmul lor și în funcție de programul propriu. În acest sens trebuie să le oferim sprijin, întrucât deseori au dificultăți și în organizarea timpului. De exemplu, putem propune să aloce în fiecare zi un interval de timp când se ocupă de o anumită sarcină, sau să facă planificări în avans (când și pentru cât timp vor să abordeze o anumită temă, să reflecteze asupra modului de realizare al acestei sarcini).

Marele avantaj al **învățării de la distanță asincronă** este faptul că această metodă permite o diferențiere reală și personalizarea sarcinilor, deoarece fiecare elev lucrează în ritmul propriu. De asemenea, acest mod oferă posibilitatea de a atribui sarcini diferențiate cu grad de dificultate personalizat. Putem oferi elevilor mai multă libertate, de exemplu, dacă doresc să citească sau să vizioneze un material video, să utilizeze un manual sau o resursă online (bazate pe îndrumări prealabile sau a opțiunilor permise de la cadrul didactic). Le putem oferi de asemenea posibilitatea de a alege modul de procesare a informațiilor. De exemplu, dacă doresc să rezolve sarcini dintr-un caiet de lucru, sau să practice ceea ce au învățat într-o aplicație (Kahoot, Learning Apps, etc.), sau pot crea chiar ei un quizz, test, jocuri de învățare pentru colegii lor. Să respectăm recomandările privind limita de timp pentru activități online pentru diferite categorii de vârstă și să stabilim o proporție mai mare de activități care nu necesită învățare în fața calculatorului. Astfel putem oferi echilibru în procesul de învățare.

Folosirea metodelor asincrone nu înseamnă să lăsăm elevii singuri, fără sprijin. Este important să răspundem la întrebările lor, să urmărim activitățile și să acordăm feedback. Sistemele LMS sunt de mare ajutor în acest sens.

B. Reinterpretarea evaluării

Instrumentele digitale deschid dimensiuni noi în evaluare, în timp ce distanța fizică face foarte dificilă utilizarea metodelor tradiționale pentru acest proces. În circumstanțele actuale, poate merita regândit scopul real al evaluării și **separarea** acesteia de **notare**. Evaluarea arată tuturor participanților în procesul de predare-învățare, profesorilor și elevilor (și părinților), în ce măsură obiectivele noastre au fost atinse și la ce nivel s-a dezvoltat competența. O evaluare bună reprezintă și o "diagnosticare" în același timp și ne arată unde există blocaje, dificultăți. În calitate de profesor facilitator, tratându-i pe

elevii noștri ca parteneri, cu care colaborăm pentru a atinge un obiectiv, putem face asta implicându-i în proiectarea și implementarea procesului de evaluare.

Există o serie de modalități prin care le putem cere feedback, fie în timpul activităților sincrone online, asincrone (de exemplu, folosind metoda de atribuire și reflecție a sarcinilor deja menționate). Scopul ar fi ca aceștia să își modeleze propriul proces de învățare și ca ei să ne ceară feedback pentru a putea merge mai departe.

Câteva idei:

- În cadrul "orelor" noastre sau la sfârșitul „programului școlar”, adunăm în mod regulat aceste feedback-uri, care ne arată la ce nivel a ajuns elevul, cât și ce anume știe deja, unde a avut dificultăți; Acest lucru ne permite să ne pregătim în mod conștient și eficient pentru următoarele activități sincrone.
- sistemul LMS ar trebui să aibă și un forum, unde elevii se pot adresa profesorilor, colegiilor (există șanse mari ca un coleg al lor să observe și să răspundă la întrebare mai devreme decât profesorul. Aceste intervenții se pot adăuga la evaluare.)
- de exemplu, Kahoot, Socrative, Mentimeter sau un simplu chestionar Google ajut în evaluarea cunoștințelor dobândite.

În acest context, este mult mai important decât în cazul lecțiilor „clasice”, de a lămuri exact **ceea ce dorim să apreciem, ceea ce așteptăm de la elevii noștri**. Acest lucru se datorează faptului că unele instrumente și metode sunt potrivite pentru verificarea dobândirii de cunoștințe (chestionare online sau offline, fișe de lucru etc.), iar altele pentru evaluarea nivelurilor superioare de competență (de exemplu, cum poate aplica cunoștințele?, le poate folosi în context?, poate vedea conexiunile?). Activitățile mai complexe, de tip proiect care necesită o muncă mai îndelungată ne ajută în acest proces. La sfârșitul acestora se pot face prezentări. Întrucât acestea sunt în mare parte activități care necesită mai mult timp și mai multă energie, poate fi de asemenea util **să ne consultăm cu colegii noștri**. De ce nu ar fi posibil ca cineva să prezinte ceva despre istorie sau matematică în Power Point sau Scratch, sau poate Logo, și asta să fie apreciat și de profesorul de informatică? Și dacă elevul creează un poster frumos, de ce n-ar primi notă și la desen?

Este important să discutăm despre criteriile de **notare**, să comunicăm în mod clar așteptările, strategia/metodele prin care vor fi evaluați. Să aducem și la cunoștința părinților, să ne asigurăm că au interpretat în mod corect cele transmise în legătură cu procesul de evaluare. Dacă este posibil, să evităm evaluarea orală în plen pe platformele online. Deși LMS oferă posibilitatea testării și folosirea fișelor de lucru, să fim prudenți atunci când vine vorba de evaluare. Nu avem cum să controlăm în totalitate modul în care elevul va rezolva sarcina respectivă, testul, etc. Dacă dezvoltăm metode sofisticate de control și prevenire a fraudei, încălcăm principiul încrederii, principiul de a lucra împreună cu elevii noștri ca parteneri, pentru un scop comun.

Ajungem la rezultate mult mai bune dacă stabilim toate secvențele din care se va compune nota finală. Astfel nota va fi formată din mai multe elemente prin care o să avem o evaluare mai amplă despre cunoștințe, abilități și aptitudini. Este de preferat stabilirea pașilor pentru a cumula punctaje prestabilite. Fiecare foaie de sarcini, chestionar rezolvat, unitate de activitate trimisă poate fi punctată. Scopul nu ar trebui să fie „totul sau nimic” la un singur test, pentru un calificativ. De asemenea putem converti în note sau calificative punctele colectate pe o unitate de învățare sau perioadă de timp (3-5 săptămâni).

1.3. Sfaturi pentru elevi

Ritmul dezvoltării rapide în știință și tehnologie crește exponențial și va transforma în totalitate lumea în următorii câțiva ani, așa cum a făcut-o și în perioadele anterioare. Este suficient să menționăm, de exemplu, că au trecut abia 10 ani de la apariția primelor smartphone-uri, iar astăzi au devenit dispozitive vitale în viața noastră atât de mult, încât este greu să ne imaginăm viața noastră de zi cu zi fără ele. În mod similar, progresele înregistrate în dispozitivele inteligente, tehnologiile de comunicare, robotica și inteligența artificială au adus schimbări semnificative în viața noastră. Se aude adesea că știința și tehnologia au evoluat în secolul XX cât în toată perioada de dinainte, iar în secolul XXI au evoluat deja și mai mult. Această evoluție rapidă modifică complet piața muncii: anumite locuri de muncă care există încă în prezent pot dispărea în curând și pot apărea altele complet noi, pe care încă nici nu le putem identifica cu certitudine. Motorul principal al acestei schimbări este dezvoltarea tehnologică, și astfel locurile de muncă în care contribuția umană poate fi înlocuită cu ușurință de automatizare (de exemplu activitățile repetitive) pot dispărea, iar cele bazate pe cunoașterea și inteligența umană vor rămâne (de exemplu sectoarele creative). **Capitalul intelectual va juca cel mai important rol în lumea cea nouă. Vor avea succes cei care au cunoștințe suficiente pentru adaptare și competențe bine dezvoltate.**

Se poate observa că schimbările se petrec oricum, indiferent de voința individului. La rândul nostru trebuie să decidem dacă vom fi observatori pasivi ai acestor schimbări sau participanți activi. V-ați născut și trăiți într-o epocă în care utilizarea dispozitivelor digitale a devenit o parte a vieții voastre de când erați mici copii. Aceste dispozitive nu sunt doar pentru distracție, le puteți folosi și altfel nu doar pentru jocuri, pentru a viziona filme și a asculta muzică sau pentru a discuta cu prietenii. Așa cum aceste dispozitive fac munca părinților voștri mai ușoară, vă pot ușura și vouă activitatea și anume: învățarea. Dispozitivele vă pot ajuta să planificați sarcinile, să comunicați cu profesorii și colegii, să aveți acces la materiale pentru studiu și la cunoștințe utile. Așa că profitați de aceste oportunități!

Spațiul online (ca și lumea noastră fizică) prezintă multe pericole, de aceea este foarte important să folosiți dispozitivele digitale cu atenție, precauție și urmând sfaturile și îndrumările părinților și profesorilor. De asemenea, pregătiți-vă în acest domeniu, de exemplu, dobândiți cunoștințele necesare pentru selectarea corectă a conținutului și respectarea regulilor de protecție și securitate a datelor.

Aveți răbdare cu părinții și profesorii voștri. Acest lucru este mult mai important în această situație nouă, deoarece ei se află sub presiuni enorme. Luați în considerare faptul că, în multe cazuri, pentru generațiile mai în vârstă utilizarea noilor tehnologii și a dispozitivelor digitale nu este atât de firească ca pentru voi. Ei nu și-au petrecut copilăria printre telefoanele mobile și alte dispozitive inteligente (deși reprezentanții acestei

generații au dezvoltat aceste dispozitive), deci unii pot fi mai nesiguri în utilizarea lor. În acest caz, ei nu ar trebui tratați cu dispreț, ci ajutați. Astfel rolul ajutorului și al cooperării dobândește noi valori. De asemenea, trebuie să acordați mai multă atenție colaborării cu colegii, în situația în care există mai puține posibilități de conversație personală cu profesorii. Dacă este posibil, încercați să lucrați împreună în grupuri mici, și să vă ajutați reciproc. Dacă ești mai bun la matematică, îi poți ajuta pe colegii de clasă să înțeleagă o sarcină mai dificilă. O să-ți prindă și ție bine un ajutor mai târziu la analiza textului literar. Dar este important: ajutorul nu înseamnă să lucrați în locul colegului. Ajutați-vă reciproc în înțelegerea sarcinilor, astfel încât ulterior fiecare să le poată rezolva și individual problemele.

Pe lângă toate acestea, nu veți avea o misiune foarte dificilă: **sarcina voastră va rămâne aceeași ca înainte: învățarea.**

- Atenție la programul de zi cu zi și respectați orarul stabilit.
 - Planificați activitățile, creați un program pentru sarcinile care trebuie îndeplinite.
 - Ori de câte ori aveți posibilitate, participați la activități sincron online (ex. conferințe video în direct cu profesori).
- Comunicați!
 - Puneți întrebări profesorilor și colegilor voștri. Participați la orele pentru consultanță stabilite de profesori.
 - Dacă este posibil, formați grupuri mici pentru a vă ajuta reciproc în activitatea de învățare. Să mențineți legătura în cadrul acestor grupuri online în timpul restricțiilor de părăsire a locuinței. Vă puteți ajuta reciproc prin intermediul platformelor de educație online. Dacă știți cu siguranță răspunsul la o întrebare pusă de colegii de clasă, puteți să-i răspundeți chiar voi pe platforma digitală.
- Folosiți doar platformele digitale, aplicațiile și materialele de învățare recomandate de profesorii voștri. Nu navigați pe Internet la întâmplare și nu folosiți surse sau dispozitive necontrolate.
- Respectați regulile de protejarea datelor și securitate. Urmați instrucțiunile și sugestiile în acest sens și ascultați cu atenție informațiile. Dacă observați vreun fenomen sau o problemă suspectă în acest sens, raportați imediat cadrelor didactice sau părinților voștri, solicitând sfaturi și ajutor.
- Acum, când mare parte din învățarea voastră se desfășoară în spațiul online, aveți grijă să nu rămâneți în fața calculatorului întreaga zi. Este important să faceți exerciții fizice, mișcare în fiecare zi, să petreceți cât mai mult timp în aer liber (desigur, cu respectarea reglementărilor în vigoare).
- Ajutați părinții! În situația actuală, este foarte important să acordați atenție părinților voștri, să urmați sfaturile lor, să aveți răbdare în situații mai dificile. Puteți ajuta cu treburile din casă reducând din sarcinile lor.

- Vorbiți despre problemele voastre. Dacă întâmpinați dificultăți sau obstacole, cereți sfaturi și ajutor de la părinți și profesori.

1.4. Pentru părinți

La fel cum dispozitivele digitale ne ajută în munca noastră și în viața noastră de zi cu zi, ele pot ajuta și copiii noștri să învețe și să se dezvolte. În contextul educației, ele pot fi văzute ca ajutoare, care nu numai că pot fi utile într-o situație temporară, de criză, dar pot facilita și procesul de învățare și organizarea acestuia pe termen lung.

Avem o gamă largă de opinii cu privire la impactul dispozitivelor digitale asupra copiilor noștri, precum și opinii cu privire la măsura în care ar trebui să le oferim accesul la ele, măsura în care predarea despre utilizarea lor ar trebui să facă parte din programa școlară și vârsta la care ar trebui să înceapă această educație. Scopul nostru nu este să adoptăm o poziție față de aceste opinii, dar totuși trebuie să precizăm un lucru. Nimeni nu pune la îndoială, de exemplu, necesitatea predării fizicii sau biologiei, ceea ce este de înțeles, având în vedere că suntem ființe biologice care trăiesc într-o lume fizică (am putea continua să enumerăm și alte discipline urmărind aceeași logică). Tot așa, trăim într-o lume digitalizată, dispozitivele digitale fac parte din viața noastră de zi cu zi de zeci de ani, iar prezența lor devine din ce în ce mai accentuată. Pentru reușita copiilor este esențială ca ei să înțeleagă cum funcționează această lume și să învețe să folosească aceste instrumente în mod corespunzător. Spațiul virtual prezintă o mulțime de pericole (asemănător spațiului fizic), și este foarte important pentru copiii noștri să aibă cunoștințe în acest sens, să învețe să le evite. Învățarea asistată digital are o metodică specifică și dacă este aplicată corect, va ajuta foarte mult dezvoltarea copiilor noștri.

Faptul că școlile folosesc sisteme de management ale învățării (LMS) (uneori denumite „clase virtuale”) nu înseamnă că-i „introduc” pe copiii noștri într-un spațiu virtual unde pot sta toată ziua. Aceste sisteme facilitează comunicarea (între profesori, studenți, părinți), schimbul de materiale de învățare, împărțirea sarcinilor, etc. Aceste instrumente digitale au fost folosite de mult timp cu succes în educație, simplificând semnificativ activitatea atât a cadrelor didactice, cât și a elevilor, îmbunătățind eficiența procesului instructiv-educativ. Materialele de învățare digitale bine structurate și software-urile educaționale pot fi adaosuri utile la instrumentele pedagogice tradiționale pe termen lung.

În situația actuală, când forma tradițională de educație față-în-față nu funcționează, activitatea didactică asistată digital are un rol și mai important. Dar, faptul că activitățile se desfășoară într-un mod organizat, potrivit unui „calendar online”, nu înseamnă că lecțiile clasice sunt transferate neadaptat în spațiul online și elevii ascultă prelegerile profesorilor pe internet toată ziua. Activitățile sincrone online rănân necesare pentru ca elevii să fie în contact live cu profesorii lor, de exemplu prin intermediul aplicațiilor de conferință video. Dar proporția acestor activități este semnificativ redusă, se pune un

accent mai mare pe activități asincrone: învățarea individuală sau în grup și rezolvarea problemelor, proces susținut de către cadrele didactice. Deși unele dintre aceste activități asincrone pot necesita, de asemenea, utilizarea instrumentelor și materialelor de învățare digitale, (cum ar fi vizionarea de videoclipuri tutorial, completarea fișelor de lucru online etc.), majoritatea activităților se vor baza și în continuare pe materiale de învățare offline (manuale, culegeri de exerciții, fișe de lucru etc.). Aplicarea unei limită de timp în fața calculatorului ajută de asemenea să-i împiedicăm pe copiii noștri să stea în fața ecranelor toată ziua.

Cu toate că instrumentele digitale au fost utilizate în învățământ de mult timp în alte regiuni, din păcate, noi rămânem în urmă în acest sens. Nu trebuie să mergem prea departe pentru a menționa „exemplele occidentale”, este suficient să menționăm Ungaria, unde Strategia de Educație Digitală a fost stabilită de mult timp în cadrul Programului de Bunăstare Digitală, care funcționează deja de câțiva ani, și mai multe instituții lucrează la implementarea acestuia (de exemplu, Centrul de Pedagogie și Metodologie Digitală). În mod similar, majoritatea centrelor universitare locale folosesc instrumente digitale de ani buni, astfel încât în situația actuală, doar activitățile lor educaționale față în față trebuiau reorganizate pe platforme online, adaptându-se în mod corespunzător curriculumul și procesele organizaționale. Chiar și așa, tranziția a fost o provocare atât pentru școlile din Ungaria, cât și pentru centrele universitare. În mod evident, școlile locale se confruntă cu dificultăți și mai grave în această privință.

Deși mai multe organizații și instituții subliniază de ani buni că ar fi util să se utilizeze potențialul digitalizării în educație, din păcate din diferite motive, acest lucru nu s-a întâmplat până acum. În momentul în care a fost necesar tranziția rapidă, se constată deficiențe atât în ceea ce privește pregătirea infrastructurală, cât și cea metodică. În această situație, este de înțeles că și profesorii sunt nesiguri, apare haosul și sunt posibile greșeli. Tocmai de aceea este necesar ca noi, ca părinți, să fim răbdători și mai empatici față de profesori, să avem încredere în intențiile lor de a rezolva situația punând mai presus de orice interesul copiilor. Hai să le fim de ajutor! Feedback-ul nostru este important, dar în situația actuală, criticile și nemulțumirile nefondate nu vor ajuta.

Desigur, este clar pentru toată lumea că nici noi, ca părinți, nu suntem într-o situație ușoară. Viețile, munca și programele noastre sunt afectate de circumstanțele actuale. De exemplu, este de înțeles că, pe lângă părinții care lucrează de acasă, este dificil să ai suficiente resurse pentru fiecare copil dintr-o familie și este la fel de dificil să ai suficient spațiu pentru ca părinții să lucreze în home-office și copiii să participe la clasa online în același timp. De asemenea, este de înțeles că resursele financiare se diminuează, iar în multe familii este o problemă procurarea dispozitivelor necesare și asigurarea infrastructurii potrivite (de exemplu, conexiunea la internet). Multe organizații, fac eforturi pentru a ajuta în acest sens. Pentru ca aceste organizații să ajute, ele trebuie să fie conștiente de probleme și de nevoi. Furnizarea unei conexiuni la internet și a propriului dispozitiv digital pentru accesul la învățare a unui copil (cum ar fi o tabletă

simplă) nu este importantă numai în acest moment de criză, este esențială și în general pentru a facilita dezvoltarea copilului.

Pe lângă luarea de măsuri pentru crearea condițiilor potrivite (facilități, infrastructură etc.), în situația actuală, în calitate de părinți, avem și mai multe responsabilități pentru educarea copiilor noștri. Trebuie să jucăm un rol mai activ în acest proces, colaborând cu cadrele didactice. În cazul copiilor din școlile primare, vom fi utilizatorii direcți ai sistemelor informatice furnizate de școli, sub supravegherea noastră poate folosi copilul dispozitivele digitale și, în multe cazuri, pe baza sugestiilor profesorului, trebuie să urmărim evoluția copilului. Mai mult, noi trebuie să ajutăm și la evaluarea progresului. Pentru grupele mai mari de vârstă, putem urmări activitățile copilului care studiază acasă, le putem monitoriza sarcinile și progresul prin sistemele oferite de școală. Trebuie să-i ajutăm să învețe să-și organizeze timpul corect, să-și mențină activitățile în echilibru și să reducă anxietatea. În același timp, trebuie să acordăm atenție și măsurilor de siguranță și utilizării corecte a echipamentelor.

Câteva sugestii în acest sens :

- Platforma de comunicare primară este sistemul de management al învățării (LMS) oferit de școală: prin aceasta urmărim sarcinile și rezultatele copiilor noștri, prin aceasta comunicăm cu profesorii.
- Este important ca activitățile de învățare ale copiilor noștri să se desfășoare într-un mod organizat. Pentru aceasta, școala va oferi un program digital. Trebuie să încercăm să creăm o oportunitate pentru copiii noștri de a urma acest program și de a-i ajuta să își organizeze timpul.
- Pentru fiecare grupă de vârstă este necesar un interval de timp maxim pe care un copil îl poate petrece învățând prin intermediul dispozitivelor digitale (în acest interval sunt incluse atât activitățile sincrone, cât și cele asincrone). Asigurați-vă că copiii voștri respectă acest termen. De asemenea, asigurați-vă că dacă ei utilizează dispozitive digitale și pentru alte activități (discuții cu prietenii, vizionare de filme, jocuri etc.), timpul total petrecut în fața ecranului să nu fie prea mare (de exemplu, să nu depășească de două ori limita maximă de timp specificată).
- Asigurați-vă că copiii folosesc doar instrumente și resurse digitale pentru învățare desemnate de cadre didactice. În niciun caz, nu ar trebui să utilizeze materiale sau instrumente de învățare din surse necontrolate sau să folosească internetul în mod necontrolat.
- Considerați profesorii ca parteneri, comunicați cu ei, ajutați-i în activitatea lor cât mai mult posibil.
- Feedback-ul nostru este important atât pentru școală, cât și pentru profesori, deoarece își pot modela și optimiza procesele pe baza acestora. Nu ezitați să completați câteva chestionare și să furnizați date relevante. Să acordăm atenție și stilului feedback-ului nostru: criticile constructive, formulate și fundamentate corespunzător pot fi acceptate, dar criticile nefondate nu ajută.

- Pe lângă LMS, este bine să urmăriți și alte forumuri oficiale în școală (de exemplu, site-ul web, buletin informativ, grup FB etc.), deoarece anumite informații de interes public pot fi făcute publice și prin intermediul acestora.
- Respectând spațiul personal al copiilor, trebuie să monitorizăm dispozitivele digitale și activitățile online ale copiilor noștri. Dacă observăm „comportamentul suspect” al unui dispozitiv sau descoperim un program potențial rău intenționat, să investigăm și, dacă este necesar, să remediem situația. Dacă acest lucru depășește abilitățile noastre, să solicităm ajutorul specialiștilor de pe forumurile adecvate. Școlile vor oferi, de asemenea, asistență și în această privință, să contactăm cu încredere specialiștii responsabili.

2. Sugestii practice pentru cadrele didactice

În secțiunea următoare, vom încerca să adunăm câteva sfaturi practice pentru profesori pentru această perioadă dificilă. Unele dintre acestea se pot aplica și pe termen lung pentru a folosi instrumente digitale în predare-învățare-evaluare. Altele sunt sfaturi specifice care pot fi interpretate în mod special în contextul situației provocate de noul coronavirus (sau a unei situații similare în care educația față în față nu este aplicabilă).

2.1. Ciclul primar și gimnazial

După sugestiile generale discutate aici, vom aborda mai târziu nevoile specifice ale copiilor din ciclul primar într-un subcapitol separat.

2.1.1. Obiective generale

În ceea ce privește obiectivele, se pot distinge următoarele două categorii:

a. Pentru absolvenți și candidații la examene:

- asigurarea pregătirii pentru examene
- sprijinirea, încurajarea și informarea elevilor în timp util (reducerea anxietății)

b. Pentru celelalte clase:

- menținerea motivației de învățare a elevilor
- asigurarea dezvoltării eficiente a competențelor
- oferirea experienței sociale pentru elev
- rezolvarea evaluării la sfârșitul anului școlar (încheierea mediilor).

Înainte de organizarea învățării, luați în considerare următoarele:

- **Orarul școlar tradițional NU poate fi transferat la programul de lucru online.**
- Trebuie să fim flexibili în ceea ce privește așteptările, deoarece părăsirea zonei de confort și sarcinile nerezolvate pot duce la frustrare și eșec atât pentru profesor, cât și pentru elev.
- Atât profesorul, cât și elevul își desfășoară activitatea la propriul nivel și între aceștia pot exista diferențe mari.
- Adesea este dificil să organizăm învățarea de acasă: trebuie să încercăm să îi ajutăm, să reducem povara de pe umerii părinților, copiilor și familiilor. Să luăm în considerare că posibilitățile de acasă ale elevilor, instrumentele, organizarea timpului și condițiile familiale influențează participarea lor la activități (de exemplu: frații studiază și ei acasă?, părinții lucrează și ei de acasă?, există în locuință un colț liniștit pentru activitățile de învățare?, sunt suficiente dispozitive digitale în familie?, există conexiune adecvată la internet? etc.).

- Nu folosirea instrumentelor digitale, software-urilor, aplicațiilor să fie scopul nostru, ci învățarea eficientă: instrumentele și metodele vor fi adaptate acestui scop. Întrebarea principală ar trebui să fie, ce vrem să realizăm și cum putem realiza acest lucru cel mai eficient?
- Programa școlară bazată pe competențe ar trebui să lase loc reducerii conținuturilor obligatorii.
- Vom avea nevoie de:
 - răbdare
 - empatie și flexibilitate
 - abordare treptată
 - conștientizare
 - regularitate
 - sprijin și comunicare continuă între elevi, părinți, colegi, conducere.

2.1.2. Organizarea învățării

Curriculum (Ce?)

- Cea mai importantă sarcină este revizuirea bazată pe **principiul „mai puțin e uneori mai mult”**.
- Numărul de pagini nu este un indicator corect de măsurare.
- Puneți accent pe aprofundarea cunoștințelor, pe exersare.
- Lecțiile noi necesită pași mai mici. Ar trebui să punem un accent special pe procesul de conceptualizare, pe dezvoltarea treptată a capacităților, abilităților.
- Alegeți pentru activități sincrone și asincrone teme ce se potrivesc cel mai bine cu planul de aprofundare, exersare.
- Profitați de faptul că în această perioadă dificilă aveți libertatea de a decide la ce noțiuni, unități de învățare credeți că e necesar să lucrați cu elevii.
- E recomandat crearea **unui program săptămânal, planificat cu 4-8 săptămâni înainte**. Acesta poate fi revizuit săptămânal, iar subiectele, instrumentele, metodele pot fi schimbate, îmbunătățite pe parcurs.

Sarcinile, temele: (Cu ce?)

- Motivarea, activizarea elevilor e foarte important: să încurajați pe elevi să se implice în activități.
- Alegerea sarcinilor individuale să fie în concordanță cu vârsta elevilor, să poate rezolva singur (Nu părintele trebuie să rezolve temele.)
- Majoritatea elevilor urmează activitățile online sincron pe smartphone-urile lor, țineți cont de acest lucru atunci când selectați sarcinile.

- Instrucțiunile pentru sarcinile de rezolvat trebuie să fie scurte și pe înțelesul elevilor.
- Termenul de predare a lucrărilor, proiectelor să fie flexibil și să oferim asistență, dacă e nevoie. Pentru proiecte este recomandat să punem la dispoziție câteva zile.
- Când descrieți sarcina, explicați și care este obiectivul vostru cu această sarcină. Dați puncte de referință, puncte de focalizare!
- Să aprofundăm cunoștințele elevilor cu sarcini mai creative. Bazați-vă pe curiozitatea lor de descoperire!
- Forma de lucru frontală trebuie redusă. Alegeți sarcini care să susțină o muncă independentă, în pereche sau în grupuri mici.
- Fiți atenți cu temele! Să lăsați destul timp liber elevilor!
- Rezolvarea repetată, exersare prin quizz, test poate să ajută la reținerea unor noțiuni.

Forme de lucru: (Cum?)

- Elevii să folosească platforma pe care școala a desemnat-o pentru a comunica cu ei și cu părinții lor.
- Să adaptăm metodele, să folosim metode variate
- Raportul activităților sincrone și asincrone:
 - *sincrone*: activități didactice, educaționale în care suntem pe aceeași platformă cu elevii noștri la un moment dat, de exemplu într-o conferință video, adică profesorul și clasa sunt prezenți online în același timp.
 - *asincrone*: activități didactice, educaționale în care elevii tratează un subiect individual sau în grupuri mici în funcție de ritmul propriu. Profesorul și elevul nu trebuie să fie prezenți în același timp pe platforma comună (elevul o rezolvă când dorește până la termenul dat).
 - Ambele metode sunt necesare, dar atenție la proporții! Ar trebui accentuată învățarea asincronă, asigurând astfel o reducere a timpului petrecut în fața ecranului. Ca principiu, merită să păstrăm 15-30% din cantitatea orelor noastre de la școală pentru activități online sincrone.
 - Învățarea asincronă trebuie să fie pregătită de profesor, și în acest caz el trebuie să anticipeze procesele și să le controleze la un anumit nivel. Profesorul trebuie să precizeze timpul acordat învățării. Elevul poate fi lăsat să-și organizeze programul numai dacă este capabil. Aceasta necesită o abilitate specială pe care trebuie să învețe.
 - Elevii adoră comunicarea în direct, dar după un timp aceasta poate fi foarte obositor. Din această cauză e preferabil să folosim forme de organizare diferite și metode variate. Activitatea online sincron poate fi folosită pentru a introduce subiectul săptămânii, pentru a formula o întrebare, pentru a alocă

materiale și sarcini, pentru explicații de clarificare scurte și pentru a răspunde la întrebările elevilor.

- Putem organiza întâlniri online mai des pentru grupuri de lucru mici, oferind astfel o oportunitate de învățare diferențiată sau de învățare personalizată.
- În conformitate cu orarul online, fiecărui profesor i se oferă un interval orar pentru care planifică, organizează activități online sincron sau asincron, însă în acel interval orar profesorul trebuie să fie disponibil pentru elevi pentru a oferi sprijin, ajutor.
- Sarcinile trebuie emise după o planificare bine pusă la punct, de exemplu:
 - De exemplu, pot exista activități care necesită utilizarea dispozitivelor digitale între orele 9 -11 și între 15:00-16:00 (sau o altă planificare pe baza orarului digital).
 - Nu este necesar sau recomandat să faceți comunicare live de fiecare dată, numai dacă este necesar pentru explicații, însă trebuie să comunicăm elevilor când pot consulta profesorul în direct sau cum să ajungă la el dacă au întrebări.
 - Sugestii pentru a stabili un program echilibrat: întrucât nu dorim ca elevii să stea în fața ecranelor timp de 5-6 ore, să luăm în considerare următoarele:
 - **20 de minute este noul 45 de minute** (luați în considerare limita de timp recomandat pentru activitățile online în conformitate cu specificul vârstei)
 - În cazul candidaților la examene se recomandă un interval de timp de o oră și jumătate, urmat de o pauză de 30 de minute, care oferă posibilitatea de a avea timp suficient: pentru comunicare în direct, consultare, soluționare de probleme și feedback. Dacă este posibil, includeți doar unul (maxim 2) subiecte de examen pentru o zi cu acest program.

Evaluare:

- Trebuie să utilizați noi metode de predare-învățare-evaluare pe baza sugestiilor prezentate în capitolul 1.
- În cazul notării, este mai bine ca **o notă să fie alcătuită din mai multe elemente mici**. Un sistem de punctare bine pus la punct și stabilit anterior ajută elevii în învățare. Punctele acumulate pot fi convertite periodic în note.
- Oferiți elevilor feedback cu privire la sarcinile lor rezolvate: reflectați oral sau în scris despre activitatea elevilor. Profitați de oportunitățile oferite de platforma LMS.

- Decideți din timp, ce sarcină din tema dată va fi evaluată, sub ce formă și în ce măsură va face parte din punctajul total. Prezentați punctajul încă la anunțarea temei.
- Utilizați metode de evaluare al căror scop este de a sprijini dezvoltarea elevului, dezvoltarea autoevaluării, a metacogniției.

Prezența:

- Deoarece nu este de așteptat ca toți elevii să fie prezenți la timp în procent de 100% la activitățile online, la un moment dat, nivelul de performanță este considerat un indicator mai important decât prezența. Trebuie stabilit care va fi procentul de rezolvare pentru nivelul minim. Pe platformele LMS acest lucru poate fi stabilit.

Sarcinile diriginților:

- Menține legătura în permanență cu copiii.
- Monitorizează activitatea clasei:
 - monitorizează prezența, activitatea, abandonul școlar
 - caută soluții pentru reducerea abandonului școlar
 - monitorizează cantitatea de sarcini și temele de făcut și, dacă este necesar, consultă colegii cu privire la reducerea cantității informațiilor/sarcinilor sau la prelungirea termenelor
- Menține legătura cu părinții și îi informează despre elevi, de programul de lucru, de schimbări.
- Caută soluții dacă un elev nu îndeplinește cerințele sau dacă întâmpină probleme tehnice (de exemplu, probleme temporare cu dispozitive digitale sau conexiune la internet).
- Nu trebuie neapărat introduse orele de dirigenție în orar, profesorul poate discuta acest lucru cu elevii oricând. Se recomandă utilizare unui canal de comunicare live pentru asta.
 - Starea de spirit poate fi mai relaxată într-o după-amiază târzie decât direct după orele online, când copiii sunt mai obosiți.
 - Învățarea poate fi combinată cu activități comune (online). De exemplu, puteți avea o conversație bună cu elevii de liceu după un spectacol de teatru online vizionat împreună.

Sarcinile profesorilor de specialitate:

- Principii de organizare a învățării:

- Obiectivele de învățare să fie prezentate elevilor înainte de fiecare unitate de învățare.
- Sarcini și teme mai puține, care pot fi rezolvate individual.
- Mai multe exerciții motivante de dezvoltare a abilităților, activități ludice.
- Conținuturile propuse pentru parcurgere să se încadreze în intervalul de timp acordat temei.
- Evaluarea rezolvării sarcinilor să aibă loc până la următoarea activitate cu profesorul respectiv.
- Oferirea oportunității de a se consulta cu profesorii.
- Oferirea de videoconferințe în direct în cazul unui unități de învățare mai dificile
- Evaluare continuă, formativă, feedback-uri scurte.
- Asigurarea posibilităților de recuperare.
- Contact:
 - Semnalați către diriginte toate problemele (întârzierea elevilor, probleme tehnice întâmpinate de elevi, probleme de performanță ale elevilor).
 - Pe lângă un contact live cel puțin o dată pe săptămână, este necesar ca elevii să aibă posibilitatea de a contacta profesorul dacă apare o dificultate.

Sfaturi

1. Consultarea cu colegii și coordonarea mai multor discipline pe o temă aleasă, realizând un proiect tematic comun pe o săptămână face mai eficient realizarea activităților.
2. Oferirea oportunității elevilor de a participa la concursuri și competiții.
3. O mulțime de tutoriale și materiale sunt disponibile pe internet, din care putem împrumuta idei, metode și instrumente.

Ministerul Educației și Cercetării, prin Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, operaționalizează portalul Digital pe educared.ro (<https://digital.educred.ro/>), ca totalitate a platformelor de e-learning și a resurselor de învățare on-line.³

2.2. Grădiniță și clasa pregătitoare

Un copil mic nu trebuie lăsat în spațiul virtual fără supravegherea părinților. În același timp, folosirea instrumentelor digitale în procesul de învățare este o formă interesantă de acumularea a cunoștințelor și dacă utilizăm fără prejudecăți, cu maxima atenție, în parteneriat constant cu părinții, putem ajunge la rezultate deosebite. Dacă

³ OMEC nr. 4135/21.04.2020

scopul nostru este să populăm spațiul virtual cu conținut de învățare, copilul mic se va obișnui să-și vadă gadgeturile ca pe instrumente de învățare.

- **Provocările noi, rezultate din rolul schimbat al profesorilor:**

- Planificarea adecvată a activităților de învățare:

Cunoscând procesele de dezvoltare fizică, socială și cognitivă, cadrul didactic realizează planul de dezvoltare. Sugestiile trebuie gândite într-un mod care să fie atrăgător pentru copil, și realizabil în parteneriat cu părinți.

- Evaluare:

Deoarece evaluarea nu este realizată cu note sau calificative, cadrul didactic poate crea teste de evaluare anonime sau nominale, chestionare pe care părinții să le completeze ca feedback după anumite secvențe în procesul de dezvoltare.

- Comunități virtuale de părinți:

Dezvoltată online și moderată de un educator, comunitatea părinților rezolvă problemele rapid, eficient și creativ. Folosind un sistem intern de corespondență, forum etc., pot discuta cu ușurință, pot da sugestii, iar educatoarea/învățătoarea poate realiza evaluarea împreună cu părinții.

- Interfață de colaborare:

Se poate crea un mediu comunitar profesionist în care cadrul didactic poate împărtăși exemple de bune practici și poate obține idei pentru elaborarea unor conținuturi.

- **Rolul părinților în învățarea online:**

- Decizii cu greutate crescută:

Având în vedere că părintele trebuie să creeze condițiile pentru învățarea la domiciliu, revine familiei să decidă la ce nivel poate contribui la sondajele online și la distribuirea conținutului de dezvoltare. Părintele este partenerul cadrului didactic.

- Rolul modelului parental corect în spațiul online:

Copilul devine utilizator de dispozitive digitale urmând modelul parental. Părintele este cel care în acest fel devine modelul de urmat.

- Rolul de formare a opiniei:

Părinții pot împărtăși opiniile, sugestiile și exemple de bune practici pe forumurile dedicate lor.

- **Domenii de îmbunătățire:**

Prin dispozitive digitale și software-uri educaționale, abilitățile motorice fine ale copilului, viziunea spațială, distincția dintre relațiile plane și spațiale și capacitatea de a prelua informații pot fi dezvoltate. Acestea o să ajute și în interacțiunea socială și cooperare cu alții.

- **Pași sugerați:** planificarea, contactarea părintelui, planul cu propuneri de dezvoltare, evaluarea eficienței dezvoltării împreună cu părintele, înregistrarea rezultatelor și partajarea experiențelor.
- **Sugestii suplimentare:**
 - Se recomandă utilizarea sistemului LMS utilizat din instituție ca platformă de comunicare de bază.
 - Se recomandă importanță maximă pentru a limita timpul petrecut online sau folosind dispozitive digitale. Limitare timpului să fie între 30-60 minute pe zi pentru activități de învățare care necesită utilizarea instrumentelor digitale. Se va pune accent mai mare pe sarcinile și activități care trebuie rezolvate cu instrumente non-digitale.

2.3. Ciclul primar - clasele 1-4

Ca o cerință a curriculumului în ciclul primar este definită, de asemenea utilizarea în siguranță a paginilor web. Unele dintre manualele noastre sunt susținute de exerciții interactive și tot mai multe oportunități de dezvoltare online extind ansamblul de instrumente a cadrelor didactice din ciclul primar. Deși învățarea la domiciliu schimbă responsabilitățile învățătorului, nu ezitați să puneți spațiul virtual în slujba învățării acordând atenție echilibrului și securității.

- Noi sarcini care decurg din schimbarea rolului profesorilor/învățătorilor din ciclul primar:
 - Gestionarea bună a timpului:
Dezvoltarea competențelor conform programei școlare, activitățile de învățare și conținuturile propuse ar trebui să fie planificate într-un mod integrat, deoarece elevii mici nu sunt capabili să își concentreze atenția mult timp asupra învățării online.
 - Deoarece sunt mai multe discipline care trebuie să fie acoperite într-un timp scurt, învățătorul își petrece mai mult timp cu planificarea decât înainte. Când planificați, trebuie să aveți o modalitate de verificare bine definită, alegând opțiuni prin care pot fi evaluate ușor și rapid.
 - Modalitatea de evaluare să permită un feedback rapid (evaluarea în acest context este o evaluare a progresului, un feedback în acest sens, care poate fi

urmat de o discuție comună, cu sugestii constructive pentru demersuri de dezvoltare ulterioară. Nu este un feedback „clasic”).

- Formarea comunităților virtuale de părinți:
În ciclul primar, supravegherea părinților este esențială în procesul de învățare la domiciliu. Comunitatea părinților formată în spațiul online este importantă, deoarece rezolvă rapid problemele și oferă feedback imediat învățătorului.
- Interfață de colaborare:
Este nevoie de timp pentru a dezvolta o activitate/un material de învățare. Nu ezitați să îl faceți public deoarece reprezintă o valoare. Încurajați dezvoltarea de resurse educaționale deschise (RED).
- Rolul părinților în învățarea online:
 - Trebuie să fie permanent în contact cu învățătorul și să creeze condiții specifice pentru învățarea la domiciliu.
 - Trebuie să controleze procesul de învățare, timpul petrecut cu gadgeturi și trebuie să încurajeze elevul.
 - Crește importanța schimbului de experiențe între părinte-cadru didactic.
- Sugestii suplimentare:
 - Elevii pot utiliza deja instrumente și programe de educație digitală adecvate vârstei lor (sub supravegherea părinților), dar utilizatorul direct al sistemului LMS, care servește ca platformă principală de comunicare și urmărire a proceselor, rămâne părintele.
 - Respectarea limitei de timp pentru activități online trebuie subliniată în continuare: maximum 90 de minute pe zi de activități de învățare care necesită utilizarea instrumentelor digitale. În consecință, se va pune accentul mai mare pe sarcinile care trebuie rezolvate cu instrumente non-digitale.

2.4. Comunicarea cu elevii

- Scopul:
 - oferirea de informații
 - crearea și menținerea unei atmosfere de încredere
 - asigurare calmului
- Comunicarea ar trebui să fie:
 - continuă
 - de susținere, bazată pe încredere
 - orientată către obiectiv/scop
 - scurtă și clară
- Informații:

- Când și unde vor fi orele mele?
 - descrierea orarului / programului (cât durează o oră, câte ore vor fi la o disciplină într-o săptămână)
 - prezentarea platformei și a dispozitivelor digitale, informații despre utilizarea acestora (de exemplu, recomandarea videoclipurilor cu instrucțiuni)
 - numirea profesorului cu care învață să folosească platforma (profesor, profesor diriginte, profesor responsabil)
- Cum vor preda profesorii mei?
 - tipurile de materiale de învățare și sarcini distribuite pe platformă
 - forme de lucru aplicate: independent, în pereche, grup mic
 - oportunități de consultare personală
- Cum mă vor evalua profesorii mei?
 - pentru sarcinile distribuite stabilim și discutăm înainte de activitate informații legate de evaluare, care pot fi: puncte adunate pentru sarcini, pliante, teme, evaluare de proiect, fișe de lucru, autoevaluare și co-evaluare.
- Ce anume considerăm absență?
- Cum pot comunica cu profesorii mei?
 - Sistemul LMS este forumul principal de comunicare: se recomandă să se ajungă la profesori prin mesaje private alocate sarcinilor sau canalului de comunicare alocat cursului.
 - În completare pot fi utilizate și canalele obișnuite de comunicare utilizate anterior.
 - Profesorii furnizează datele de contact și ora la care vor fi disponibili.
- Cât durează educația online?
- Cum vor fi organizate examenele?
- Sugestie: să realizați o listă cu sugestii, sfaturi pentru elevi despre învățarea online.

2.5. Comunicarea cu părinții

- Scopul:
 - de informare
 - crearea unei atmosfere de încredere
 - expresia intenției de a coopera
- Comunicarea ar trebui să fie:
 - continuă
 - clară
 - de susținere

- cu un anumit scop
- Forma de comunicare:
 - Utilizați sistemul LMS introdus de instituție pentru aceasta. Sistemul să fie calea principală de comunicare.
 - Putem folosi în continuare canalele de comunicare cunoscute anterior, dar acestea vor juca doar un rol complementar.
 - Pe lângă LMS, folosim și alte forumuri de comunicare ale instituției noastre (site-ul web, pagina de Facebook, etc.) pentru a împărtăși informații de interes public. Să-i obișnuim pe părinți și pe elevi să urmărească și aceste forumuri.
 - Pregătiți mesaje de informații sumare sub formă de scrisori sau videoclipuri către părinți și elevi.
 - Desemnați contacte cărora părinții le pot raporta problemele (este recomandabil să numiți învățătorii și profesorii diriginți, care, dacă nu pot rezolva problemele care apar, raportează șefilor instituției sau grupului de lucru desemnat).
 - Redactați chestionare simple și rapide de completat și, pe baza acestora, realizați sondaje periodice pentru a evalua feedback-ul părinților și elevilor despre problemele și experiențele lor în timpul învățării de la distanță.
- Informare:
 - Care este obiectivul principal al instituției noastre și cum dorim să îl atingem?
 - Ce instrument vom folosi?
 - numele platformei, prezentarea scurtă (pentru ce este potrivit), fișierele video atașate
 - Care sunt condițiile minime pe care un părinte trebuie să le ofere? (acces la internet, smartphone sau PC, alte dispozitive)
 - Cum va avea loc procesul instructiv-educativ?
 - descrierea orarului
 - cum vor lucra profesorii, cum vor comunica cu elevii, ce tipuri de sarcini pot fi așteptate?
 - cât de flexibilă este prezența elevului la ora specificată în orar? Ce considerăm absență motivată/nemotivată?
 - cum se face evaluarea și cum se dau note?
 - Ce ajutor așteptăm de la părinți?
 - să ajute la organizarea programelor zilnice ale copiilor
 - să ajute la monitorizarea performanțelor elevului
 - să contribuie la crearea condițiilor minime pentru ca elevii să participe la educația de la distanță
 - să informeze instituția (specificați cui, de exemplu, profesor dirigințe, învățător etc.) dacă au probleme care împiedică elevul în educație (de exemplu, lipsa resurselor, lipsa de internet etc.)
 - să ofere un feedback constructiv instituției cu privire la procesul educațional

- Crearea unei atmosfere de încredere și exprimarea intenției de cooperare și parteneriat:
 - Părinții trebuie să simtă că ne raportăm la ei și față de elevi cu empatie, flexibilitate și răbdare
 - Părinții elevilor din clasele terminale, trebuie să fie asigurați că depunem toate eforturile pentru a pregăti elevii pentru examene în timp util.
 - Este important să subliniem importanța cooperării și a sprijinului reciproc, relația părinte-profesor-elev va deveni și mai valoroasă
- Să recomandăm participarea la forumuri, să elaborăm instrucțiuni, liste cu recomandări pentru părinți.

3. Cooperare și comunicare

Activitățile didactice desfășurate online, parțial sau integral, duc la faptul că o proporție semnificativă de comunicare are loc prin instrumente digitale. Organizată corespunzător, această comunicare nu impune neapărat o povară suplimentară pentru participanți și poate avea beneficii semnificative. În acest capitol, vă prezentăm sugestii pentru eficientizarea comunicării.

Oportunitățile de comunicare și colaborare sunt examinate separat în cadrul unei instituții (profesori dintr-o instituție, între profesori și părinți, profesori și elevi) și între instituții (între profesori cu același profil în instituții diferite sau între asistenți tehnici și formatori independenți de instituții). **Sistemele LMS sunt potrivite pentru organizarea comunicării în cadrul instituției.** Avantajele utilizării acestora au fost deja detaliate în secțiunile anterioare în acest ghid, așa că ne concentrăm în principal pe comunicarea între instituții.

Un canal de comunicare inter-instituțional bine organizat ar trebui să ofere posibilitatea de:

- relaționarea între cadre didactice care se confruntă cu o situație similară (discutarea bunelor practici),
- împărtășirea resurselor educaționale deschise elaborate de către cadre didactice în grupuri sau individual (planuri de activități, descrieri experimente, materiale de testare),
- accesarea ușoară a acestor resurse educaționale deschise,
- oferirea de asistență tehnică.

Educația în spațiul online creează o oportunitate pentru cadrele didactice să discute cu colegii despre provocările întâmpinate și problemele apărute. Scopul principal al comunicării între instituții este de a sprijini colaborarea între grupuri de cadre didactice.

O platformă de comunicare interinstituțională adecvată trebuie să aibă anumite caracteristici de bază.

- Auto-organizare: platforma aleasă ar trebui să permită cadrelor didactice să se alăture liber, cu control comunitar (fără control central) și să formeze grupuri. În acest fel, comunitățile sunt formate într-un mod organic pentru a rezolva problemele care apar, pentru a împărtăși bune practici.
- Separare: este important ca toată lumea să primească notificări numai despre lucruri care sunt relevante pentru ei.
- Căutare: atât membrii noi cât și cei vechi pot vedea cu ușurință dacă o anumită problemă a fost deja discutată de un grup.

- Distribuirea conținutului: platforma ar trebui să ofere posibilitate comunităților educaționale să distribuie conținuturi.

Mai multe platforme gratuite îndeplinesc cerințele de mai sus. Serviciile plătite, nu sunt recomandate ca platforme de comunicare. Este important ca accesul la canalul de comunicare (computer, browser internet, smartphone) să fie disponibil pe cât mai multe dispozitive. Un canal care îndeplinește cerințele de mai sus poate fi modificat folosind următoarele platforme: Slack, Microsoft Teams, Hangouts, Meet, Chanty, Discord etc., chiar și în combinație cu altele.

În acest mediu de comunicare, se recomandă organizarea unui grup (grupuri) specializat de asistență tehnică. Aici, colegii care sunt mai pregătiți să utilizeze instrumente digitale pot ajuta cu răspunsuri/soluții la orice întrebare/problemă care poate apărea.

În perioadele mai aglomerate (la începutul perioadei de învățare, a unei noi clase etc.), merită să aveți un supraveghetor pentru asistență tehnică. Acest lucru poate fi făcut în voluntariat, implicând elevii din clasele mai mari.

Echipa DiONet va oferi cadrelor didactice un spațiu de lucru Slack pentru a ajuta la realizarea comunicării între instituții și pentru a sprijini procesul de consiliere. Vă puteți autentifica pe platformă prin intermediul site-ului U-Hub (u-hub.ro) (înregistrare, solicitarea unei invitații). Instrucțiunile de utilizare vor fi de asemenea disponibile pe site.

Referințe, surse sugerate

Sugestii generale pentru educația digitală:

Resurse:

Portalul Digital pe educared.ro (<https://digital.educared.ro/>): platforme de e-learning și a resurse de învățare on-line

- Scurt rezumat al aplicațiilor: <https://tinyurl.com/ybupjsrh>
- Editarea testelor și a foilor de lucru, instrumente de învățare (în mare parte ludice):
 - Redmenta: <https://redmenta.com/>
 - Learning Apps: <https://learningapps.org/>
 - Kahoot: <https://kahoot.com/>
 - Socrative: <https://socrative.com/>
 - Quizlet: <https://quizlet.com/>
- Prezentări interactive:
 - Mentimeter: <https://www.mentimeter.com/>

Grupuri profesionale Facebook, forumuri:

Grup Proiect CRED - <https://www.facebook.com/groups/574392349703069/>

Grup Resurse educaționale deschise (CRED) -
<https://www.facebook.com/groups/resurseeuacionaledeschise/>

Grup învățământ preșcolar: <https://www.facebook.com/groups/522271584589455/>

Grup ciclul primar: <https://www.facebook.com/groups/Invatatori.ro/>

Grup gimnaziu și liceu: <https://www.facebook.com/groups/1382885145374925/>

Clubul profesorilor din România: <https://www.facebook.com/groups/PROFESORI/>

Comunitatea Didactic: <https://www.facebook.com/groups/ComunitateaDidactic/>

<https://www.creatorideeducatie.ro>

<https://www.facebook.com/Proiectul-CRED-265274661062902/>

<https://digital.educared.ro/resurse-ise>

Ghidul a fost elaborat de către grupul de lucru **DiONet**:

Conținut:

Hajdó Noémi - profesor (Școala Generală Orbán Balázs, Odorheiu Secuiesc)

Dr. Illyés Magda – lector universitar (Departamentul de Pedagogie și Didactică Aplicată, Universitatea Babeș-Bolyai)

Dr. Simon Károly – lector universitar (Facultatea de Matematică și Informatică, Universitatea Babeș-Bolyai)

Szabó Zsuzsa – profesor de clase primare (Liceul Teoretic Tamási Áron, Odorheiu Secuiesc)

Lectori:

Dr. András Szilárd – conferențiar universitar (Facultatea de Matematică și Informatică, Universitatea Babeș-Bolyai)

Dr. Dósa Zoltán – conferențiar universitar (Departamentul de Pedagogie și Didactică Aplicată, Universitatea Babeș-Bolyai)

Dr. Kolumbán Sándor – lector universitar (Facultatea de Matematică și Informatică, Universitatea Babeș-Bolyai)

Molnár Szilárd – expert în educație digitală (Centrul de Pedagogie și Metodologie Digitală, Ungaria)

Gestionarea proiectului:

Dr. Simon Károly – inițiator, coordonator

Coordonatorul Comunității IT&C U-Hub – Odorheiu Secuiesc

Hajdó Csaba – inițiator, facilitator

Kőrössi Andrea – organizare și comunicare

Asistent manager - U-Hub

Dr. Kolumbán Sándor – responsabil pentru platformele IT

Manager de proiect – U-Hub

Versiunea în limba română (traducere din limba maghiară) a fost elaborată de echipa

Casei Corpului Didactic "Csutak Vilmos" Covasna:

Coordonator: **Barabás Andrea** –director CCD "Csutak Vilmos" Covasna

Profesori metodiști: **Babos László, Fehér Katalin, Rusznák Gabriella, Szabó Gizella, Szócs-Torma Katalin**

Ghidul cu propuneri și recomandări a fost pregătit în cadrul programului **DiONet**, lansat de **Comunitatea IT&C U-Hub Odorheiu Secuiesc**, în parteneriat cu **Departamentul de Pedagogie și Didactică Aplicată de la Universitatea Babeș-Bolyai (UBB)**, cu sprijinul **Centrului de Pedagogie și Metodologie Digitală (DPMK)** din Ungaria.